APORTACIONS PER A UN INVENTARI DE LA FAUNA DEL RIPOLLÈS

AGRUPACIÓ ORNITOLÒGICA RIPOLLÈS

INTRODUCCIÓ

Aquest treball és el fruit de les observacions realitzades pels membres de l'Agrupació Ornitològica del Ripollès.

Es tracta d'una primera aproximació a l'avifauna del Ripollès, i per tant, l'inventari encara no està complet.

Totes les observacions es corresponen a ocells vistos en la mateixa naturalesa, o sigui, en el seu ambient; hi ha algunes excepcions que es fan constar. El període de temps correspon als anys 80-81. L'àrea estudiada és la comarca del Ripollès, però fins ara només unes quantes zones han aportat la majoria de les dades. Aquestes zones són: voltants de Ripoll (St. Antoni, St. Bartomeu, el Calvari, el Catllar, rodalies de Can Malet i l'abocador d'escombraries, Coma Llivosa, ...), pantà de Cal Gat, Reserva de l'Alt Ter (Gorgues del Freser, Coma de Vaca, Ull de Ter, Fontalba, l'Estremera, ...), Taga i Sant Amand.

Hem intentat d'estudiar els diferents hàbitats que es troben en la nostra Comarca: hàbitats lligats a l'home (camps, conreus, jardins, edificis, ...), rius i rierols –incloent-hi el pantà de Cal Gat–, bosc caducifoli, bosc de coníferes – pi roig i pi negre–, alta muntanya –prats alpins, rocallam–. De zones aquàtiques d'importància ornitològica no se'n pot anomenar cap, i per això un gran nombre d'espècies lligades a aquests hàbitats no es presenten a la nostra Comarca. En canvi, les espècies d'alta muntanya estan ben representades i són d'especial interès per com és de restringida la seva àrea de distribució.

Les dades són incompletes, sobretot a l'hora de dir amb quina abundància es presenten les diferents espècies i fins i tot quan volem definir-les com a sedentàries, estivals o hivernants.

L'ordre seguit en l'inventari és l'habitual en totes les guies ornitològiques, el qual intenta de tenir un significat evolutiu.

Hem indicat les espècies que estan protegides pel Reial Decret 3181/1980, de 30 de desembre, pel qual es protegeix determinades espècies d'animals salvatges.

LLISTA SISTEMÀTICA D'OCELLS

O. PODICIPEDIFORMES
F. Podicipedidae
Trachybaptus ruficollis (Nom en català: cabusset)
Uns quants exemplars al pantà de Cal Gat. Sedentari. Espècie protegida.

O. CICONIFORMES
F. Ardeidae
Ardea cinerea (Nom en català: bernat pescaire)
Quatre exemplars a Cal Gat, possiblement hivernants.

O. ANSERIFORMES
F. Anatidae
Anas platyrhynchos (ànec coll-verd)
Abundant a Cal Gat, present a altres zones amb aigües estancades. Sedentari.

O. ACCIPITRIFORMES
F. Accipitridae
Pernis apivorus (falcó vesper)
Bastant abundant amb una àmplia distribució. Estival. Espècie protegida.
Accipiter nisus (esparver vulgar)
Bastant freqüent. Sedentari. Espècie protegida.
Buteo rufinus (aligot gros)
Un individu caçat a la vora de Fornells (Catllar). Accidental. Espècie protegida.
Buteo buteo (aligot comú)
Freqüent arreu de la Comarca. Sedentari. Espècie protegida.

Aquila chrysaetos (àliga daurada)
Espècie molt escassa i limitada a l'alta muntanya. Sedentari. Espècie protegida.
Gypaetus barbatus (trencalòs)
Escassíssim, solament hem vist un individu a les Gorgues del Freser. Sedentari. Espècie protegida.
Gyps fulvus (voltor comú)
Molt escàs. Solament hem vist un exemplar a Coma de Vaca. Sedentari. Espècie protegida.
Circus cyaneus (esparver d'estany)
Escàs, un parell d'individus vius i un de caçat per un furtiu. Accidentals. Espècie protegida.
Milvus migrans (milà negre)
Escàs, quatre possibles exemplars per sobre de Can Malet. Estival. Espècie protegida.

O. FALCONIFORMES
F. Falconidae
Falco tinnunculus (xoriguer gros)
Comú, d'àmplia distribució. Sedentari. Espècie protegida.

O. GALLIFORMES
F. Tetraonidae
Lagopus mutus (perdiu blanca)
Poc comú i limitats a l'alta muntanya. Sedentaris.
Tetrao urogallus (gall salvatge)
Molt escàs, el seu hàbitat és el bosc de coníferes d'alta muntanya. Sedentari.
F. Phasianidae
Alectoris rufa (perdiu roja)
Poc comú i només se n'han observat a la part meridional de la Comarca, prop de Sant Quirze de Besora. Sedentari.
Coturnix coturnix (guatlla)
Poc comú. Estival, però alguns exemplars segurament realitzen la hivernada aquí.
Phasianus colchicus (faisà)
Els únics exemplars vistos corresponen a repoblacions. Sedentari.
Perdix perdix (perdiu xerra)
Més comú i més septentrional que la perdiu roja. Sedentari.

O. GRUIFORMES
F. Rallidae
Rallus aquaticus (rascló)
Solament un exemplar al pantà de Cal Gat. Segurament sedentari.
Porzana pussilla (rasclet)
Un exemplar al pantà de Cal Gat. Estival. Espècie protegida.

Gallinula chloropus (polla d'aigua)
Molt abundant al pantà de Cal Gat. Sedentari.
Fulica atra (fotja vulgar)
Una possible parella prop de Montesquiu. Sedentari.

O. CHARADRIIFORMES
F. Charadriidae
Charadrius dubius (corriol petit)
Comú al pantà de Cal Gat. Estival. Espècie protegida.
F. Scolopacidae
Tringa hipoleucos (xivitona vulgar)
Comú al pantà de Cal Gat. Estival. Espècie protegida.
Scolopax rusticola (becada)
Molt escàs. Sedentari.
Gallinago gallinago (becadell comú)
Bastant escàs. Hivernant.
F. Laridae
Larus argentatus (gavià argentat)
Molt abundant a l'hivern, a l'estiu part de la població realitza migracions.
Rissa tridactyla (gavineta de tres dits)
Un únic exemplar vist al pont d'Olot el dia 8 de març de 1981 barrejat amb els gavians argentats. Accidental extraordinari. Espècie protegida.

O. COLUMBIFORMES
F. Columbidae
Columba palumbus (tudó)
Bastant abundant i d'àmplia distribució. Sedentari.
Columba livia (colom roquer)
Bastant escàs. Sedentari.
Streptopelia turtur (tórtora)
Bastant escàs. Estival.
Streptopelia decaocto (tórtora turca)
Dos exemplars prop de can Villaura (Ripoll) el 28 de juliol de 1981. Possiblement són accidentals. Espècie protegida.

O. CUCULIFORMES
F. Cuculidae
Cuculus canorus (cucut)
Bastant abundant, àmplia distribució. Estival.
Espècie protegida.

O. STRIGIFORMES
F. Strigidae
Asio otus (mussol banyut)
Un exemplar prop de Montesquiu. Sedentari.
Espècie protegida.
Athene noctua (mussol comú)
Comú. Sedentari. Espècie protegida.

Otus scops (xot)
Comú. Estival. Espècie protegida.
Strix aluco (gamarús)
Comú. Sedentari. Espècie protegida.
Bubo bubo (duc)
Molt escàs, per la persecució per part de l'home. Sedentari. Espècie protegida.

F. Tytonidae
Tyto alba (òliba)
Comú. Sedentari. Espècie protegida.

O. CAPRIMULGIFORMES
F. Caprimulgidae
Caprimulgus europaeus (enganyapastors)
Un possible exemplar vist a Sant Cristòfol (Campdevànol). Estival. Espècie protegida.

O. APODIFORMES
F. Apodidae
Apus Apus (falciot negre)
Bastant abundant. Estival. Espècie protegida.
Apus melba (ballester)
Comú a l'alta muntanya, vist a les Gorges del Freser. Estival. Espècie protegida.

O. CORACIIFORMES
F. Alcedinidae
Alcedo atthis (blauet)
Escàs, vist al pantà de Cal Gat i prop de Tubau (Sora). Sedentari. Espècie protegida.
F. Upupidae
Upupa epops (puput)
Comú, d'àmplia distribució. Estival. Espècie protegida.

O. PICIFORMES
F. Picidae
Picus viridis (picot verd)
Comú als boscos de coníferes. Sedentari. Espècie protegida.
Dendrocopos major (picot garser gros)
Comú als boscos de coníferes. Sedentari. Espècie protegida.
Dendrocopos leucotos (picot garser dorsiblanc)
Un exemplar caçat per un furtiu. Sedentari. Espècie protegida.

O. PASSERIFORMES
F. Alaudidae
Alauda arvensis (alosa vulgar)
Bastant escàs. Sedentari.
F. Hirundinidae
Hirundo rustica (oreneta vulgar)
Bastant abundant sobretot quan van de pas. Estival. Espècie protegida.

Hirundo rupestris (roquerol)
Escàs. Sedentari. Espècie protegida.
Delichon urbica (oreneta cua-blanca)
Bastant abundant, sobretot als pobles. Estival.
Espècie protegida.

F. Motacillidae
Anthus pratensis (titella)
Molt escàs, només com a hivernant. Espècie protegida.
Anthus spinoletta spinoletta (grasset de muntanya)
Comú a l'alta muntanya a l'estiu, a l'hivern realitza migracions altitudinals. Espècie protegida.
Motacilla alba alba (cuereta blanca)
Comú. Sedentari. Espècie protegida.
Motacilla alba yarrellii (cuereta blanca endolada)
Bastant més escàs que la cuereta blanca vulgar. Sedentari. Espècie protegida.
Motacilla cinerea (cuereta torrentera)
Comú. Sedentari. Espècie protegida.
Motacilla flava (cuereta groga)
Bastant escassa. Estival. Espècie protegida.

F. Laniidae
Lanius collurio (escorxador)
Comú. Estival. Espècie protegida.
Lanius senator (capsigrany)
Escàs, dos exemplars prop de Montesquiu. Estival.
Espècie protegida.
Lanius excubitor (botxí)
Bastant escàs. Possiblement sedentari. Espècie protegida.

F. Cinclidae
Cinclus cinclus (merla d'aigua)
Comú als rierols d'alta muntanya. Sedentari. Espècie protegida.

F. Troglodytidae
Troglodytes troglodytes (cargolet)
Comú. Sedentari. Espècie protegida.

F. Prunellidae
Prunella collaris (cercavores)
Comú a l'alta muntanya. Sedentari. Espècie protegida.
Prunella modularis (pardal de bardissa)
Comú. Només l'hem vist a l'hivern, però podria ser sedentari. Espècie protegida.

F. Muscicapidae
Hippolais polyglotta (bosqueta vulgar)
Pocs exemplars identificats amb seguretat. Estival.
Espècie protegida.
Sylvia borin (tallarol gros)
Poques observacions. Estival. Espècie protegida.

Sylvia atricapilla (tallarol de casquet)
Comú amb àmplia distribució. Sedentari. Espècie protegida.
Sylvia melanocephala (tallarol capnegre)
Bastant comú. Sedentari. Espècie protegida.
Sylvia communis (tallareta vulgar)
Bastant comú. Estival. Espècie protegida.
Phylloscopus collybita (mosquiter groc petit)
Comú. Sedentari. Espècie protegida.
Phylloscopus bonelli (mosquiter pàl.lid)
S'han vist diferents exemplars, però alguns poden correspondre a l'espècie anterior. Estival. Espècie protegida.
Regulus regulus. (reietó)
Comú als boscos. Sedentari. Espècie protegida.
Saxicola torquata (bitxac comú)
Comú. Sedentari. Espècie protegida.
Phoenicurus ochruros (cotxa fumada)
Comú. Sedentari. Espècie protegida.
Phoenicurus phoenicurus (cotxa cua-roja)
Bastant escàs. Estival. Espècie protegida.
Erithacus rubecula (pit-roig)
Abundant. Sedentari. Espècie protegida.
Luscinia megarhynchos (rossinyol)
Comú. Estival. Espècie protegida.
Monticola solitarius (merla blava)
Bastant escàs. Sedentari. Espècie protegida.
Turdus merula (merla)
Abundant. Sedentari.
Turdus philomelos (tord comú)
Comú. Sedentari.
Turdus viscivorus (griva)
Poc abundant. Sedentari.

F. Paridae
Aegithalos caudatus (mallerenga cuallarga)
Comú. Sedentari. Espècie protegida.
Parus ater (mallerenga petita)
Comú als boscos de pins. Sedentari. Espècie protegida.
Parus caeruleus (mallerenga blava)
Comú als boscos de coníferes i mixt. Sedentari. Espècie protegida.
Parus cristatus (mallerenga emplomallada)
Comú. Sedentari. Espècie protegida.
Parus major. (mallerenga carbonera)
Comú a tota mena de boscos. Sedentari. Espècie protegida.
Parus palustris (mallerenga d'aigua)
Bastant escàs. Sedentari. Espècie protegida.

F. Sittidae

Sitta europaea (pica-soques blau)
Bastant escàs. Sedentari. Espècie protegida.

Tichodroma muraria (pela-roques)
Molt escàs, solament present al rocallam d'alta muntanya. Sedentari. Espècie protegida.

F. Certhiidae

Certhia familiaris (raspinell pirinenc)
Poc comú. Sedentari. Espècie protegida.

Certhia brachydactyla (raspinell comú)
Bastant escàs. Sedentari. Espècie protegida.

F. Emberizidae

Emberiza cia (sit negre)
Comú. Sedentari. Espècie protegida.

Emberiza cirlus (gratapalles)
Escàs. Sedentari. Espècie protegida.

Emberiza citrinella (verderola)
Escàs. Sedentari. Espècie protegida.

F. Fringillidae

Fringilla coelebs (pinsà comú)
Comú. Sedentari. Espècie protegida.

Fringilla montifringilla (pinsà mec)
Poc comú, només vist a l'hivern. Espècie protegida.

Carduelis chloris (verdum)
Comú. Sedentari.

Carduelis spinus (lluer)
Bastant comú, sobretot a l'hivern.

Carduelis carduelis (cadernera)
Comú. Sedentari.

Acanthis cannabina (passerell comú)
Bastant escàs. Sedentari.

Loxia curvirostra (trencapinyes)
Comú al bosc de coníferes. Sedentari. Espècie protegida.

Pyrrhula pyrrhula (pinsà borroner)
Poc comú. Sedentari. Espècie protegida.

F. Ploceidae

Passer domesticus (pardal comú)
Molt abundant. Sedentari.

Passer montanus (pardal xarrec)
No tan abundant com l'espècie anterior. Sedentari.

Montifringilla nivalis (pardal d'ala blanca)
Comú a l'alta muntanya. Sedentari. Espècie protegida.

F. Sturnidae

Sturnus vulgaris (estornell vulgar)
Comú. Sedentari.

F. Corvidae

Garrulus glandarius (gaig)
Abundant. Sedentari.

Pica pica (garsa)
Abundant, sobretot al voltant de les cases de pagès. Sedentari.

Pyrrhocorax pyrrhocorax (gralla de bec vermell)
Bastant escàs i solament present a l'alta muntanya. Sedentari. Espècie protegida.

Pyrrhocorax graculus (gralla de bec groc)
Abundant a l'alta muntanya. Sedentari. Espècie protegida.

Corvus monedula (gralla)
Comú. Sedentari.

Corvus corone (cornella negre)
Bastant escàs. Sedentari.

Corvus corax (corb)
Comú. Sedentari.